

Силабус курсу:

Сексуальна поведінка та психологічні аспекти
сексуальних розладів

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	053 «Психологія»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.психол.н., доц., Сербін Юрій Вікторович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові
доцент кафедри психології та соціології

посада

2000serbin@gmail.com

електронна адреса

+38-050-989-47-27

телефон

Skype:

месенджер

323 ГК, за

розкладом

консультації

Викладач практичних занять:*

Кобиляцька Марина Вікторівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові
асистент кафедри психології та соціології

посада

marina_k2911@ukr.net

електронна адреса

+38-066-032-93-95

телефон

Skype:

месенджер

323 ГК, за

розкладом

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Мета вивчення курсу:

засвоєння знань з психології сексуальної поведінки та психологічних аспектів сексуальних розладів для подальшого їх практичного використання; формування у здобувачів вищої освіти розуміння психологічних аспектів сексуальності людини та сексуального здоров'я, та навичок надання психокорекційної допомоги.

Результати навчання:

1. Володіти концептуальними та методологічними знаннями в галузі психології діяльності в особливих умовах, бути здатним застосовувати їх до професійної діяльності на межі предметних галузей.
2. Аналіз психологічних першоджерел (літератури);
3. Збір, обробка та інтерпретація психологічної інформації;
4. Організація власної навчально-професійної діяльності
5. Здатність аргументовано викласти власні погляди на актуальні проблеми психології сексуальності особистості, аналізувати психологічні загрози у соціальній сфері;
6. Готовність до використання психологічних знань при реалізації професійних функцій, а також різних методів діагностики психологічних дисфункцій на рівні індивіда, соціальної групи
7. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Передумови до початку вивчення:

для вивчення дисципліни "Сексуальна поведінка та психологічні аспекти сексуальних розладів" здобувач вищої освіти попередньо повинен набути програмні результати навчання, пов'язані з психофізіологією, гендерної психології, патопсихології та психології девіантної поведінки.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
2. Здатність розуміти та сприймати етичні норми поведінки відносно інших людей і відносно природи;
3. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
4. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
5. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності. їх розв'язання.
6. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
7. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
8. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Психосексуальна культура – історичний аспект.	4/0/2	Міфологічне та стародавньо-філософське трактування природи людської сексуальності. Релігійні погляди та канони щодо інтимних стосунків. Розвиток наукового напрямку і поява сексології як самостійної галузі знань. Сучасні тенденції та актуальні напрями досліджень сексології	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Природничо-наукові основи сексології	2/0/2	Біологічна детермінація і диференціація статі. Морфологічні і фізіологічні статеві відмінності. Механізми статевого інстинкту. Гормональний профіль і його вплив на особливості сексуальної поведінки людини.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Психосексуальний розвиток і статева соціалізація.	4/0/2	Закономірності процесу статевої ідентифікації. Основні етапи психосексуального розвитку дитини. Статеве дозрівання та форми сексуальної активності підлітків. Сексуальні переживання, кохання та інтимні стосунки у юнацькому віці. Стилі статевого виховання та їх вплив на перебіг психосексуального розвитку	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Особливості сексуальної поведінки, зумовлені статевою приналежністю.	2/0/1	Основні розбіжності психосексуального розвитку і статевого дозрівання у дівчат та хлопців. Механізми виникнення статевого потягу та особливості вибору партнера представниками обох статей. Динаміка сексуальної активності протягом різних вікових періодів. Вплив гендерних стереотипів на статево-рольові установки щодо “зразків” чоловічої і жіночої привабливості, сексуальності та норм статевої поведінки.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Психологічні детермінанти сексуальної поведінки.	2/0/1	Індивідуальна варіативність проявів сексуальності та причини, що її обумовлюють. Сексуальна поведінка і темпераментальні характеристики. Вплив змістовного рівня особистості на особливості сексуальної поведінки і сексуальних переживань. Мотиваційні аспекти інтимних стосунків. Співвідношення сексуальної поведінки і уяви.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Морально-етичні та етнічно-культурні регулятори сексуальної поведінки.	
6.	Вікова динаміка сексуальної поведінки.	4/0/2	Форми сексуальної активності підлітків. Особливості сексуальної поведінки в молодшому і старшому юнацькому віці. Сексуальна поведінка періоду ранньої дорослості. Сексуальна поведінка періоду середньої дорослості. Фізіологічні зміни та прояви сексуальної активності в інволюційний період	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	Гармонія інтимних стосунків.	2/0/1	Психологічні критерії психосексуальної зрілості. Вплив рівня інтелекту, потребо-мотиваційної сфери та загального емоційного фону на характер інтимних стосунків. Психологічна та сексуальна сумісність партнерів. Причини виникнення дисгармонії в інтимних стосунках.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
8.	Сексуальні розлади	2/0/1	Основні принципи класифікації розладів у сексології. МКХ-10. Американська класифікація розладів. Розлади складових копулятивного циклу за Г. С. Васильченком. Розлади статевої пренатальної диференціації. Розлади статевого потягу (лібідо). Розлади скерованості потягу. Розлади статевої ідентифікації. Поняття сексуальних дисфункцій. Сексуальні дисфункції в різних фазах сексуального контакту, особливості сексуальних дисфункцій у чоловіків і жінок. Сексуальні дисфункції як наслідок і причина неврозів і невротичних реакцій.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
9.	Сексуальні злочини та їх види.	2/0/1	Чинники, що впливають на сексуальну злочинність. Агресія. Теорії біологічної зумовленості агресії. Вплив соціокультурних факторів на рівень сексуальної злочинності. Окремі види сексуальних злочинів: сексуальні злочини проти дітей (включно з інцестом); зґвалтування; ексгібіціонізм.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
10.	Психокорекція сексуальних розладів.	4/0/1	Психокорекція сексуальних розладів. Структурний аналіз сексуальних розладів. Основні особливості та загальні принципи терапії	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			сексуальних розладів. Особливості індивідуальної та подружньої терапії сексуальних розладів. П'ять шлюбних факторів за Г.С. Васильченком. Сімейно-сексуальні дисгамії. Сімейна психотерапія в реабілітації сексуальних розладів. Сучасні концепції сексуальної терапії. Види сексотерапії. Методики У. Мастерса, В. Джонсон, Х. Каплан, поведінкові та психодинамічні підходи. Психологічне дослідження при визначенні стратегії та тактики терапії. Еротичні прийоми психотерапії сексуальних розладів. Роль психодинаміки в терапії сексуальних розладів.	завдання
	Загальна кількість аудиторних годин:	денне 28/0/14 заочне 4/0/4		

Рекомендована література

Базова література:

1. Акимова Л. Н. Психология сексуальности / Л. Н. Акимова - Одесса: СМІЛ, 2005. - 198 с.
2. Аномальное сексуальное поведение / Под ред. А.А. Ткаченко, Г. Е. Введенского. – СПб: Изд-во «Юридический центр Пресс», 2003. – 657 с.
3. Антонян Ю. М. Криминальная сексология / Ю. М. Антонян, А. А. Ткаченко,
4. Діденко С. В. Психологія сексуальності: підручник / С. В. Діденко, О. С. Козлова. – К. : «Академвидав», 2009. – 304 с. (Серія «Альма-матер»).
5. Жаров Л. В. Бисексуальная революция / Л. В. Жаров. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2003. – 288 с.
6. Исаев Д. Н. Половое воспитание и психогигиена пола у детей / Д. Н. Исаев, В. Е. Каган. - Л.: Медицина, 1979.
7. Келли Г. Основы современной сексологии / Г. Келли. - Пер. с англ. - СПб: Изд. "Питер", 2000. – 896 с.
8. Кон И. С. Сексология. Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / И. С. Кон. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 384 с.
9. Кон И. С. Введение в сексологию. Учебное пособие / и. С. Кон. - М.: Олимп, ИНФРА-М, 1999. – 288 с.
10. Кон И. С. Мужское тело в истории культуры / И. С. Кон. – М.: Слово, 2003. – 360 с.
10. Кочарян А. С. Личность и половая роль (симптомокомплекс маскулинности /фемининности в норме и патологии) / А. С.Кочарян – Харьков: Основа, 1996. – 127 с.
11. Кравець В. П. Гендерна педагогіка. Навчальний посібник. / В. П. Кравець. – Тернопіль: Джура, 2003. – 416с.
12. Крукс Р. Сексуальность / Р. Крукс, К. Баур. –СПб: прайм-ЕВРОЗНАК, 2005. – 480 с.
13. Мастерс У. Основы сексологии / У. Мастерс, В. Джонсон, Р. Колодни.Пер. с англ. - М.: Мир, 1998. – 692 с.
14. Основы психотерапии: Учебн. пособие для студентов вузов, которые обучаются по спец. «Психология», «Соц. педагогика»/ Л.Ф. Бурлачук, И.А. Грабская, А.С. Кочарян. – К.: Ника-Центр; М.: Алтейа, 1999. – 320с.

15. Пиголкин Ю. И. Сексуальное насилие: теории, подходы и методы исследования / Ю.И. Пиголкин, О. А. Дмитриева, Г. Б. Дерягин. – М.: ООО «Медицинское информационное агентство», 2008. – 456 с.
16. Психология сексуальных отклонений: Хрестоматия - / Сост. К. В. Сельченко. – Мн.: Харвест, М.: АСТ, 2002. – 672с. – (Библиотека практической психологии).
17. Сидоров П. И. Гомосексуализм / П. И. Сидоров, Г. Б. Дерягин. – Архангельск: Изд-во СГМУ, 2007. – 272 с.
18. Сидоров П. И. Половое поведение и насилие / П. И. Сидоров, Г. Б. Дерягин. – М.: МЕД-пресс, 2007. – 272 с.
19. Фрейд З. Очерки по психологии сексуальности / З. Фрейд. Пер. с нем. А. Вяхирева, И. Полякова. – СПб.: Издательский Дом «Азбука-классика», 2009. – 256 с.

Додаткові рекомендовані джерела

1. Дерягин Г. Б. Половые преступления. Учебное пособие / Г. Б. Дерягин. – Архангельск, 1996. – 156 с.
2. Енисеева Д. Д. Энциклопедия сексуальных тайн мужчины и женщины / Д. Д. Енисеева. – «Большая народная энциклопедия». – М. : ЗАО Изд-во Центрполиграф, 2000. – 543с.
3. Женщина преступница и проститутка.[Электронный ресурс] / Ч. Ломброзо. Режим доступа: [http://www. myword.ru](http://www.myword.ru).
4. Клейн Л. С. Другая любовь: природа человека и гомосексуальность / Л. С. Клейн. – СПб.: Фолио-Пресс, 2000. – 864 с.
5. Кон И. С. Лунный свет на заре. Лики и маски однополюсной любви / И. С. - М.: Олимп; ООО "Фирма "Издательство АСТ", 1998.
6. Кон И. С. Сексуальная культура в России. Клубничка на березке. / И. С. Кон. - 2-е изд., переработанное и дополненное. – М.: Айрис-пресс, 2005. – 448 с.
7. Лев-Старович З. Секс в культурах мира / З. Лев-Старович. - Пер. с польск. - М.: Мысль, 1991. – 255 с.
8. Лев-Старович З. Нетипичный секс / З. Лев-Старович. - Пер. с польск. - М.: Советский спорт, 1995. - 368 с.
9. Медицинские и социальные проблемы однополюсного влечения.[Электронный ресурс] / М. Бейлькин. Режим доступа: <http://www. myword.ru>.
10. Общая сексопатология. Руководство для врачей./ под ред. Г. С. Васильченко – М.: Медицина, - 1977. – 488 с.
11. Самыгин С. И. Любовь глазами мужчины / С. И. Самыгин. - Ростов-на-Дону: Издательский центр «МарТ», 2000 - 224 с.
12. Хьелл Л. Теории личности / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – 3-е изд. – СПб.: Питер, 2008. – 607с. : ил. – (Серия «Мастера психологии»).
13. Хорни К. Женская психология / К. Хорни. – СПб.: Восточно-европейский институт психоанализа, 1993 – Кн. 1. – 222 с.
14. Шостакович Б. В. Половые преступления против детей и подростков: Психиатрический аспект / Б. В. Шостакович, И. М. Ушакова, С.А. Потапов. – Ростов-на-Дону: Изд-во ЛРНЦ «Феникс», 1994. – 103 с. Б. В. Шостакович.– М.: Спарк, 1999. – 464 с

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	7 (по 0,5 балів за ЛК)
Практичні заняття	42 (по 3 бали за ПК)
Індивідуальні завдання (контрольні роботи, реферати тощо)	11

Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	40
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання практичних і самостійних завдань здобувачі вищої освіти мають дотримуватися політики академічної доброчесності. Запозичення (використання ідей, розробок, тверджень, статистичних або експериментальних відомостей інших авторів) повинні бути оформлені відповідними посиланнями на першоджерела. Списування або копіювання є категорично забороненими. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Перезарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті:

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

1. Здобувачі вищої освіти користуються у суспільстві всіма правами самостійних, дорослих людей, а тому мають виконувати всі правила внутрішнього розпорядку, що існують у Східноукраїнському національному університеті ім. В. Даля.

2. Основний вид діяльності здобувачів вищої освіти — навчання. Студентство в аудиторії є транслятором загальних норм культури поведінки: інтелігентність, точність, дисциплінованість, акуратність, відповідальність, тощо.

3. Здобувачі вищої освіти обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час контролю знань здобувачі:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.